

vlade v Panami, da jim dá vsak pot po 50 vojakov, kateri delavce v gozdu čuvajo. Za časa letne vročine, ki traja pet do šest mesecev, delajo delavci v gozdu, in to vsak pot v velikej družbi, da so varnejši. S trgovci se pogodé delavci za kaučuk že naprej, in zato dobé od njih vsega, česar v gozdu potrebujejo. S sekiro v roki si krči ta divji svet pot v gozd, in kedar najde na okupu večjo množico kaučukov, obstane in se pripravi na delo. Kolib si navadno ne zgradi, najraje spi kar pod milim nebesom. Drevje se začne narezavati in mleko nabirati. Mleko se na ognju pari kakor v Braziliji, ali pa je pusté stati v posodah, da se zasiri, in še le potem je devajo nad ogenj. Kedar delavci toliko kaučuka naberó, kolikor ga morejo odnesti, vračajo se domov. Od trgovca redko-kedaj dobé gotovih novcev, nego žganje, lepotiche, živila, in kedar to potrošijo, gredó z novega v gozd.

Razen Brazilije, centralne Amerike in Kolumbije ima v Ameriki še drugih krajev, kjer se kaučuk dobiva, no od nikoder ne dohaja v svetsko trgovino v tolikej množini kakor iz omenjenih krajev.

V Aziji so Prednja Indija, Asam, Java, in Sumatra najglavnejše zemlje, kjer se največ kaučuka proizvaja. Smokvenica „*Ficus elastica*“ je glavna rastlina, katera tu kaučuk daje. V pokrajini Asam je neizmerna množina tega drevja. Največje in najimenitnejše je to drevo v gozdu, in zato se more že velike daljave po vzrastu in po prekrasnej krošnji spoznati. Stara drevesa dadó dosta več mleka od mladih, a mleko, katero teče iz gorenjega debla, boljše je od spodnjega. Ob deževju teče mleko obilnejše nego za suše, ali ob suši ima mleko več kaučuka. Jedno drevo dá do 20 kg mleka. Na zraku se mleko zasiri, in od 100 kg mleka se dobi samo do 30 kg kaučuka. Ta kaučuk se [ne pari nad ognjem, nego ga suše na vertu v plitvih posodah, in zato je dosta svetlejši od ameriškega. Takov kaučuk ima obliko ploče, katera je 75 centimetrov dolga, 25 centimetrov široka, in jeden, dva ali tri centimetre debela. Manje kosove zgnjetó v nepravilne večje kosove, in takov kaučuk je na prerezi pisan. Ta azijski kaučuk je cenejši od ameriškega, in se ves izvozi v Ameriko.

Razen smokvenice imajo v tistih krajih še jedno rastlino, od katere kaučuk dobivajo, ta je plezalka, ki se potegne do 100 m dolžine. Ljudje jo razrežejo na palice, katere na jednom koncu grejejo, da se na drugem sok z njih cedí. Da se mleko preje zasiri, osolé je. Ta kaučuk prihaja na trg z imenom bornejski kaučuk, in ker ni dosta prida, zato je v ceno.

Tudi Afrika ima veliko množino drevja, katero kaučuk daje, ali tu delajo zelo nemarno in nečisto, in zato afriški kaučuk nima velike cene. Kongo, Galam, Angola in Benguela so glavni kraji v Afriki, kjer se kaučuk proizvaja. Kakošna so drevesa, od katerih v Afriki kaučuk dobivajo, tega še ne vemo, videti je, da se mej njim nahaja tudi smokvenica „*Ficus elastica*.“

Z otoka Madagaskara dohaja izvrsten kaučuk, kateri nič ne zaostaja za najboljšim braziljancem.

Poučni in zabavni drobiž.

Vladivostok je rusko pristanišče na skrajnem azijskem vzhodu. To mesto je bilo osnovano pred 30 leti na Muravjevem polotoku. Vladivostok je 9922 vrst oddaljen od Peterburga. Sedaj ima že nad 9000 prebivalcev ter ima brez dvojbe veliko bodočnost. Razvil se bode hitro, ko se zgradi sibirski železnica in potem trgovina z vzhodno Azijo preide iz angleških največ v ruske roke.

Morska bolezen pri živalih se kaže v raznih oblikah. Vse živali postanejo na morji jako mirne in celo divje živali jako oslabe. Posebno trpe od morske bolezní opice. Ptice tudi težko prenašajo gibanje ladije. Ptice pevke nehajo peti, kure in gosi onemorejo, samo pri racah se morska bolezen ne pokaže, vedno ostanejo vesele. Golobje večkrat poginejo na morji. Psi in mačke so na morji jako vznemirjeni, ne marajo jesti in se stiskajo k človeku. Voli, bivoli in konji se na morji jako privadijo svojim stražnikom. Svinje in kače pa morske bolezní ne čutijo.

Hladno in gorko leto. Profesor Reiss je izrekel mnenje, da bodo do 1904. leta vedno hladnejše, od tedaj se pa začno gorkejša leta. Ta profesor je preiskajoč poročila o vremenu se preveril, da se vrste dobe po 28 gorkih in 28 mrzlih let. Od 1866. leta sem imamo mrzla leta. Uzrok temu je iskati v večjem ali manjem številu peg na soncu.

Velika knjiga. Azijsko društvo v Bengaliji kupilo je lani od nekega tibetskega samostana eden izvod Tangyna ogromne budistiške enciklopedije. To delo šteje 225 zvezkov, ki so po 2 čevlja dolgi in 6 palcev debeli. Ruska vlada je pred nekaterimi leti bila kupila eden izvod te knjige v Pekingju, tretji izvod je pa pri indijskem ministerstvu v Londonu. Več izvodov pa ni zunaj tibetske pokrajine. Omenjeno azijsko društvo je plačalo za to knjigo 3000 rupij.

Breza. Izmej vseh dreves raste najdalje proti severu breza. V Evropi breza raste do 71°, v vzhodni Aziji pa do 63° severne širjave. V Ameriki je severna meja breze na zapadu od 64°, na vzhodu do 58° severne širjave. V Nemčiji raste še breza 5200, v Švediji 3900 in v Laplandiji 1700 čevljev nad morjem. Največja zraste v Nemčiji in Švici, bolj proti severu pa tudi bolj proti jugu so breze manjše. Za zemljo breza ni izbirljena, raste na peščenih in kamniti, na suhi pa tudi na vlažni zemlji.

Novice.

Deželni zbor kranjski.

V četrti seji dne 15. marcija poročali so v imenu upravnega odseka: 1.) Poslanec dr. Tavčar o prošnji pomočnega páznika Ivana Štajerja v deželni prisilni delarnici za spregled starosti. Prošnji se ugodí. 2.) Posl. Murnik o prošnji posestnikov iz Stopič in Podgrada za ustanovitev samostojne občine „Stopiče“. Prošnja se izroči deželnemu odboru, da zadevo natančneje preišče in v prihodnjem zasedanju stavi glede nameravane nove občine primerne nasvete. 3. Posl. Povše o prošnji kmetijske podružnice v Novem mestu glede povzdige živinoreje. Podružnica prosi, da se uvede švicarsko plemo in odpravi muricedolsko ter da naj bi se plemenski biki prodajali na javnih dražbah v Novem mestu. Poročevalec nasvetuje:

1.) Deželni odbor naj se pri nakupu plemenskih bikov ozira na prošnjo kmetijske podružnice v Rudolfovem in po najboljši moči skrbi za to, da se namesto muricedolskega plemena po Dolenjskem in Notranjskem širi švicko ali kako drugo temu sorodno in enako dobro enobarveno plemo.

2.) Deželni odbor pooblašča se, da iz deželne subvencije nakupuje od deželanov izrejene plemenske junce, ako so ti čistokrvni ter sploh sposobni za plemenjake.

3.) Deželni odbor pooblašča se, dati zagotovilo gospodarjem-živinorejcem, ki bi ustavili v hlev čistokrvno čredo, bodisi švicko, bodisi belansko, in jo vzgledno izrejevali, da bo iz deželne subvencije, prejete v nakup plemenskih bikov, po potrebi kupoval od dotičnikov mlade bika.

4.) Deželni odbor pooblašča se, za prvo ustanovitev takih čistokrvnih čred, osobito švicke pasme, dotičnim gospodarjem dati primerno podporo iz deželne subvencije.

5.) Deželni odbor naj okrajnim komisijam za licenciranje plemenskih bikov naroči, da se imajo švicki ali iz teh po križnem plemenjenju izrejeni biki licencirati po Dolenjskem in Notranjskem.

Nasveti se vzprejmo. 4.) Posl. dr. Papež o prošnji ribarskega odseka kmetijske družbe za dovoljenje ribjega odgojevališča na Studencu oziroma za podporo ter nasvetuje: „Vis. deželni zbor naj sklene: Samostojnemu ribarskemu odseku c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani se dovoli: 1.) za napravo ribarskega odgojevališča na deželnem posestvu Studencu potrebno zemljišče in sicer na severovzhodni strani ribnika in v obsegu, kakor je zaznamovan na načrtu; 2.) 1000 gld. podpore za zgradbo tega odgojevališča iz deželnega zaklada.“

Posl. Povše podpira ta nasvet in predlaga še sledečo resolucijo: „Deželnemu odboru se naroča, da prosi visoko c. kr. deželno vlado, naj bi svojim organom izvolila ukazati, da strogo pazijo na to, da tovarne ne izpuščajo v reke tekočin, katere ostrupljajo vode in tako pomoré ribji zarod.“

Posl. Murnik predlaga, da v slučajih, ko bi se ribarski odsek razšel in bi kmetijska družba ne mogla prevzeti odgojevališča, ostane ta naprava deželna lastnina. Na to vzprejmo se vsi predlogi. V imena finančnega odseka poročajo: 5.) Posl. Višnikar o ustanovitvi dveh stalnih učiteljskih mest na deželni kmetijski šoli na Grmu in o prošnji pristava V. Rohrmanna za povišanje plače in stalno nameščenje in nasvetuje:

I. Pri deželni vinarski, sadjarski in poljedelski šoli na Grmu se stalno zistemizujete mesti:

- a) drugega učitelja (pristava) z letno plačo 900 gld., s 6 petletnicami po 50 gld. in prostim stanovanjem;
- b) mesto tretjega učitelja z letno plačo 700 gld., s 6 petletnicami po 40 gld. in prostim stanovanjem.

II. Deželni odbor se pooblašča, da prepusti pristavu in tretjemu učitelju primeren kos vrta za zelenjavo ter dovoli pristavu tudi deputat po 1 liter mleka na dan.

III. Prošnja Viljema Rohrmanna za povišanje plače v stalno nameščenje se odstopi deželnemu odboru v rešitev.

Po kratki debati se predlogi vzprejmo: 6.) Posl. dr. Vošnjak o prošnji dr. Defranceschija, operacijskega gojenca na kirurški kliniki v Gradcu, za podaljšanja ustanove Prošnja se usliši. 7.) Posl. Višnikar o prošnji odgonskega prevodnika Iv. Šifrerja v Ljubljani za umirovljenje. Prošnji se ugotovi in Šifrerju dovoli miloščina letnih 180 gld. 8.) Posl. baron Schwegel o računskih sklepih bolniškega, blazniškega, porodniškega ter najdenškega zaklada za leto 1890 in o proračunih ravno teh zakladov za leto 1892. Računi in proračuni se odobri. 9.) Poslanec dr. Tavčar poroča v imenu upravnega odseka o agrarnih razmerah Posl. Hribar ponavlja svoj predlog glede ustanovitve hipotekarne banke in stavi o tem posebno resolucijo, ki gre na to, da deželni odbor zadevo presoja in o tem poroča v prihodnjem zasedanju. Resolucija se po kratki debati vzprejme. Poročevalec dr. Tavčar pravi, da je treba agrarni zakon popraviti in v imenu odseka predlaga:

1.) Deželnemu odboru se iznova naroča, da vpliva na c. kr. dež. komisijo za agrarne operacije, da pospeši postop-

panje pri agrarnih operacijah in strogo pazi na to, da se stroški teh operacij kolikor mogoče pomanjšajo.

2.) Deželnemu odboru se naroča, da preiskuje, kako bi se dalo postopanje pri agrarnih operacijah sumarneje dognati in troški znižati: tudi se dež. odboru naroča, naj stavi v tem oziru primerne predloge, oziroma predloži načrt zakona, s katerim bi se v soglasju z lokalnimi razmerami premenil in okrajšal deželni zakon z dne 26. oktobra 1887.

3.) Deželnemu odboru se naroča, naj izposluje pri vladi, da ta namesti še jednega agrarnega komisarja s sedežem v Novem Mestu.

Deželni predsednik, baron Winkler omenja, da bode vlada po vsej svoji moči te stvari pospeševala. Ko potem še posl. Lenarčič priporoča pospeševanje agrarnih operacij, se nasveti poročevalca vzprejmo in seja zaključí.

— **Osobne vesti.** Trgovinski minister potrdil je izvolitev gosp. Iv. Perdana predsednikom in Ant. Kleina podpredsednikom trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani za l. 1892. — Dež. sodišča svetovalec v Ljubljani g. H. Sajie je umirovljen in se mu je tem povodom podelil naslov in značaj svetovalca dež. nadsodišča. — Gosp. Ambrož Poniž nadučitelj in šolski vodja v Rifenburgu odklikovan je s srebrnim križem s krono za zasluge na učiteljskem polji.

— **Predavanja.** G. Iv. Šubic, c. kr. ravnatelj obrtnih šol, predaval bode 24. in 31. marea ter 7. aprila t. l. v ljubljanski čitalnici „o umetnosti in našem domu.“ Začetek predavanju bo vselej ob polu osmih zvečer. — Dne 17. t. m. predavala sta prav izborna v muzeju gg. prof. Kaspret in deželni arhivar Koblar in sicer prvi o Kopitarji in njegovih literarnih zvezah z vsemi odličnejšimi pisatelji nemškimi, zlasti pa z Ranketom, drugi pa o pasijonskih igrah na Kranjskem. Obilo zbrano občinstvo je obe predavanja burno odobraval.

— **Občinska volitev.** Za občino Škocijan izvoljen je za župana Janez Rabzel, za svetovalce pa Martin Mole, Janez Vovko, Jožef Jermanšič, Jožef Globevnik in Matija Povše.

— **Častnim občanom** izvolila je občina Radoviča pri Metliki v priznanje velikih zaslug za kmetijstvo g. državnega in deželnega poslanca Viljema Pfeiferja.

— **Posestvo „Ruperč Vrh“** na Dolenjskem kupil je neki Dunajčan za 96.000 gld.

— **Družbi sv. Cirila in Metoda** je podaril lepo zbirko knjig gosp. dr. Fran Poček v Novem Mestu. — Pivška podružnica je poslala 63 gld., in sicer 58 gld. čistega dohodka predpusne veselice in dar g. Ivana Špiharja, nadžupana v Št. Petru, v znesku 5 gld., s prošnjo, da se ta svota sprejme na račun pokroviteljine. — Mlad, vrl Čeh je nabral v znani ljubljanski gostilni 28 gld. 32 kr.; iz Tolmina smo dobili 3 gld. 60 kr., iz Gornjega Grada dobitok pri igri — 2 gld., iz Kopra po č. g. kuratu Blažu Glavini dar Mohorjanov — 1 gld. 40 kr. in 1 gld. kot izgubljeno stavo g. Josipa Rebeka, tukajšnjega ključavničarskega mojstra. — Vesela zavest, da ohrani veri in narodu naša družba mnogo slovenske dece vsled požrtvovalnosti vrlih domorodcev in da se sploh trudi blagodejno vplivati na vzgojo mladega naraščaja, naj bode darežljivim dobrotnikom najlepše plačilo.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

— **Družba sv. Mohorja** štela bode baje letos do 58.000 udov. Tega lepega napredka, kateri se pri tej prekoristni družbi kaže leto za letom, veseliti mora se vsako slovensko srce!

— **Naša društva.** Dne 29. januarja je imelo društvo „Pravnik“ v hotelu pri Slonu svojo V. redno glavno skupščino. Predsednik dr. Papež pozdravi zbornike, nariše

ob kratkem društvene smotre in vspehe zadnjega leta in povdarja posebno priprave za nemško-slovenski terminološki slovar. Spomni se pokojnikov zadnje dobe in prosi končno, naj zbor na znanje vzame, da zaslužni odbornik dr. J. Kavčič, odborništva iz rodbinskih vzrokov ne bi mogel več prevzeti. Na to prečita tajnik dr. D. Majaron svoje natančno poročilo, ki govori obširno o društvenem načelnem smotru in o sredstvih kako ga je društvo dosegalo („Slovenski Pravnik“, društveni izleti, zbirka zakonov, sloven-ka pravna terminologija) ter končuje z zahvalo vsem onim, ki so odbor v njegovem postopanju karkoli podpirali. — Blagajnik Gogola poroča o društvenih denarnih razmerah. Društvo je imelo v prateklem letu 1394 gld. 30 kr. dohodkov in 1454 gld. 43 kr. stroškov, torej 60 gld. 13 kr. primanjkljaja, kateri se pokrije z blagajniško gotovino prejšnjih let. — Društveno imetje znaša 68 gld. 12 kr. — Društvo ima lepo urejeno knjižnico, ki je lani močno naraslo in šteje sedaj 369 zvezkov, med njimi 15 pravnihških časopisov z 68 letniki. — Sklene se poskrbeti zato, da si društvo zadobi primerno bralno sobo. — Pregledovalec računov dr. Munda pravi, da je pregledal z dr. Zupancem račune in da sta jih našla vse v redu. Predlaga torej, da se podeli odboru absolutorij in izreče blagajniku zahvala. (Sprejeto). V odbor se izvolijo za l. 1892. Gg. dr. Papež, (predsednik), dr. A. Ferjančič (namestnik), dr. D. Majaron (tajnik in knjižničar), I. Gogola (blagajnik), dr. V. Krisper, A. Levec, K. Pleško in I. Vencajz (tukajšnji odborniki); dr. J. Babnik, dr. J. Hrašovec in B. Trnovec (vnanji odborniki). Odsek za društveni list: dr. J. Babnik, dr. V. Krisper in A. Levec; urednik: dr. D. Majaron. Društvo šteje 170 članov.

— **Zlata maša.** Na sv. Jožefa dan vršila se je v tukajšnji frančiškanski cerkvi zlata maša preč. g. o. Evstahija Ozim-ka, bivšega mnogoletnega provincijala. Ta redka slavnost bila je jako lepa in so ji prisostvali tudi prevz. knezoškof, vladni svetnik Mahkot, župan Grasselli, državni poslanec Kušar ter mnogo kanonikov in drugih gospodov. Slavnostni govor imel je kanonik g. Flies.

— **Dolenjska železnica.** V seji dne 18. t. m. naznanil je deželni predsednik baron Winkler, da je zadnji del operata na Dolenjski železnici, za progó Ljubljana-Grosuplje-Kočevje, prišel potrjen z Dunaja in da se prične takoj lahko z zgradbo. Nadaljevanje političnega obhoda na progi Grosuplje-Straža bo v kratkem.

— **Ošpice.** V okolici ormoški na Štajarskem razsajajo prav močno ošpice in zaprli so zaradi njih šole v Ormožu, pri Veliki nedelji in pri sv. Miklavži.

— **Slovensko ferijalno društvo.** Slovensko dijaštvo osnovalo bode v bodočih počitnicah meseca avgusta t. l. v Ljubljani slovensko ferijalno društvo, kateremu bo namen velikošolce duševno in zabavno družiti, v narodni zavesti jih utrjevati ter prirejati veselice in poljudno-poučna predavanja. Društvo imenovalo se bode „Sava“ in je njena pravila visoka c. kr. deželna vlada že potrdila.

— **V smrt obsodilo** je porotno sodišče v Celji posestnika Ant. Horvatiča, ker je svojo ženo umoril.

— **Shod štajarskih črevljarjev.** Te dni vršil se je v Gradcu shod štajarskih črevljarjev, katerega so se udeležili tudi odposlanci iz Ljubljane.

— **Ljudsko šolstvo na Štajarskem.** Na Štajarskem je 801, in sicer 555 nemških, 201 slovenska in 45 mešanih ljudskih šol.

— **Tržaški deželni zbor** sklenil je resolucijo, ki gre na to, da se osnuje italijanska vseučilišče oziroma italijanska pravna akademija v Trstu, in resolucijo, da se prizna na italijanskih visokih šolah pridobljenim diplomom pravna veljavnost tudi v Avstriji.

— **Obesil se je** na Reki 33letni gostilničar Pavel Sanein iz Trsta. Povod samomoru so gmotne razmere

— **Amerikanski Slovenec** jel je zopet izhajati in sicer kot nadaljevanje v jeseni lanskega leta pričetega izdavanja. List izhaja v Toveru Minn. in mu je urednik misijonar preč. g. J. Fr. Buh. List se toplo priporoča v podporo.

— **Dr. Val. Oblaka,** rojaka in vrlega jezikoslovca, katerega je vlada poslala v Macedonijo, da se ondi seznani z narodnim jezikom je patrolja turških konjikov v vasi Vardorovec prišla in gnala v Solun v zapor. Patrolja je menila, da je Oblak kak ogleduh in le po prizadevanji ondotnega avstrijskega konzula izpustila ga je zopet.

— **Ponesrečil je** na brodu pri sv. Jakobu na Savi neki Anton Orne. Šel je iz Mengiškega sejma domov ter gnal s seboj kravo. Malo vinjenemu se je spodrsnilo in padel je s kravo vred v Savo. Krava se je rešila, on je pa utonil.

— **Mej smetmi** v svojem vozu našel je v Trstu neki pometavec truplo novorojenega otroka. Pometavec pravi, da je moral dobiti truplo v smeteh v kaki hiši.

— **Pehotni pešpolk št. 97 in kralj Milan.** Ker se je kralj Milan imejteljstvu pehotnega polka „Milan I., kralj srbski, št. 97“, odpovedal, je presvetli cesar zaukazal, da ostane ta polk do nadaljne odredbe brez imejtelja.

— **Štrajk.** Te dni pričeli so v Trstu zidarji zaradi preslabe mezde splošni štrajk. Delo počiva pri vseh novih zgradbah. Štrajkujočih je baje do 1200.

— **Nov okrajni šolski nadzornik.** Naučno ministerstvo imenovalo je c. kr. učitelja gosp. Iv. Dolinarja v Trstu provizoričnim okrajnim šolskim nadzornikom za ljudske šole v okolici tržaški in za slovenske privatne ljudske šole v Trstu.

— **Umrl je** v Gries-u na Tirolskem nekdanji deželni žandarmerijski poveljnik na Kranjskem g. polkovnik Roman Grampošič.

— **V Gradcu umrl je** gosp. dr. Anton Uranitsch, v 62. letu svoje starosti. Pokojnik bil je svoje dni tajnik trgovske in obrtniške zbornice kranjske, deželni poslanec in mestni odbornik ljubljanski. Političnega mišljenja bil e nam nasprotnega.

— **Shod avstrijskih vinorejcev** vršil se bode dne 3. aprila t. l. na Dunaji. Posvetovalo se bode o potrebnih korakih, katere je storiti nasproti trtni uši. Vsa pojasnila daje gosp. dr. Ev. Thomas d.ž. tajnik nižjeavstrijski na Dunaji I, Herrengasse 13. Le želeči bi bilo, da se tega shoda vdeleži tudi mnogo slovenskih vinorejcev.

— **Mož in žena.** Mizar Kuhar v Zagorji za Savo je v nedeljo zvečer svojo pijano ženo tako močno v hrbet z nožem sunil in jo potem še po tleh za lase vlačil, da je ta vsled prizadetih jej ran drugo jutro umrla.

— **Z motiko udaril je** blizo Kormina na Goriškem neki hlapec svojega gospodarja tako močno, da so ga morali prepeljati v bolnico. Vzrok temu dejanju bilo je to, ker je gospodar hlapca karal zaradi dela. Ranjenec bo težko okreval, napadalec jo je vbral pa na Laško.

— **Sreča v nesreči.** Na Savi se je vtrgala vrv, na kateri je bil pritrtjen brod za prepeljavanje natovorjen z 10 šolskimi otroki. Ker je ondi voda zelo deroča, pripetila bi se bila lahko velika nesreča. Odtргana vrv se je pa k sreči zapletala med skale, zavirala divji gonj broda in posrečilo se je brodniku Štrusu v zvezi z nekaterimi pogumnimi možmi po velikem trudu zajeti brod in otroke oteti gotovi smrti.

— **Blagodušni dar.** Kmetijska posojilnica ljubljanske okolice je naklonila ljubljanski dijaški in ljudski kuhinji podporo 10 gld. — Ko odbor beleži v znak hvaležnosti ta blagodušni dar, ne more si kaj, da ne bi priporočal dijaške in ljudske kuhinje radodarnosti ljubljanskega prebivalstva kar najtoplejše.

— **Radeckijev spomenik na Dunaji** bode se z Najvišjim dovoljenjem slavnostno odkrit v nedeljo dne 24. aprila t. l. opoludne.

— **V Bosni in Hercegovini** ustrelilo se je leta 1891 298 starih volkov, 414 mladih volkov in 105 medvedov.

— **Novi krvnik** (rabelj). Krvnikom na Dunaji imenovan je brat prejšnjega krvnika, Alojzij vitez Seyfried, ki je deloval doslej v Bosni. Vseh prosilcev za to mesto bilo je 115.

— **Upor kaznjencev.** V Indiji uprlo se je v neki kaznilnici vseh 300 kaznjencev ter so napali uradnike, izmed katerih so ednega ubili, šest jih pa težko ranili. Potem so vsi ubežali in razsajali po mestu. Policija in prebivalstvo sta jih prišla in po kratkem boju prisilila, da so se morali udati. Kolovodje so ubiti, več kaznjencev je pa ranjenih.

— **Učenec mojstra umoril.** Slaščičar Sinibaldi v Parizu karal je te dni svojega 16letnega učenca Augusta Brevelle-ja zaradi lenobe. Ta pa razjarjen svojega mojstra po noči napade, ga umori in truplo še na kosce razseka, potem se pa sam prijavi policiji.

— **Grozen prizor na parniku.** Na nekem parniku, ki je te dni došel iz južne Amerike v Genovo vkrcan je bil tudi trgovec Peter Divercelli s svojo soprogo in sedmimi otroci. Ko so nekega dne potniki ravno zajutrkovali, zgrabi Divercelli nož in si prereže vrat. Povod strašnemu činu ni znan.

— **Avstrijska ladija utopljena.** Na Angleškem nannanil se je pred kratkim časom potop neke ptuje ladije. Kakor se zdaj poroča iz Spleta, bila je to avstrijska ladija „Fratelli F“ pod vodstvom kapitana Fabris. Ladija namenjena bila je v Ameriko. Izmej moštva se ni nihče rešil.

— **Prebivalstvo v Nemčiji.** Po zadnjem ljudskem štetju z dné 1. decembra 1890. bilo je v Nemčiji 49,428.470 prebivalcev in sicer 24,230.832 moškega in 25,197.638 ženskega spola. V petih letih pomnožilo se je prebivalstvo za 2,572.766 glav.

— **Kruta soproga.** Na grozovit način umorila je v St. Denis na Francoskem poštnega uradnika Schlegelna njegova soproga. Po kratkem prepiru mej seboj vlegel se je mož proti deveti uri zvečer spat. Toda komaj je malo zadremal, polila je soproga posteljo s petroljem in jo zažgala, da sta bila postelja in on hipoma v največem plamenu. Na klic na pomoč so sicer ljudje prihiteli in ogenj pogasili, toda prepozno je bilo. Schlegla prevedli so vsega opečenega v bolnico. Soproga vprašana kaj je storila, izjavila je prav hladno, da se je hotela znebiti moža, ker jo je ogoljufal.

— **Bliskov vlak med New-Yorkom in Chicagom** bo vozil povodom bližajoče se razstave v Chicago z dosedaj nezaslišano hitrostjo in premeril 1440 kilometrov v 18 urah, to je po 80 kilometrov v jedni uri.

Listnica vredništva.

Gosp. M. v Š. Če je mošt narejen iz sadja, ko izvre prekiselna, se mu pridene malo zdrobljene krede. Paziti se pa mora, da se ne pridene preveč krede, ker sicer dobi pijača neprijeten okus.

Gosp. L. K. v Šk. Čebulno seme se sme zgodaj sejati. Če se zgodaj seje, še boljše uspeva. V lahkih tleh se lahko seje že koncem januarja ali pa začetkom februarja, v težji zemlji naj se pa seje v marci.

Gosp. J. P. v Sp. Plesnjiv kruh ni dobro dajati živini ali pa perutnini. To je pa škodljivo in večkrat so že goveda od tega zbolela. Če se pa tak kruh poprej skuha, pa ni več škodljiv in se brez strahu lahko da živini.

Gosp. J. G. v Gor. gr. Pisno črnilo, ki ne škoduje jeklenim peresom, se napravi, če jeden del modrega lesa izkuhaš v 8 delih vode in k 1000 delom tega izvlečka pridene 1 del rumenega kalijevega kromata in pa malo raztopljine živosrebrnega klorita. — V Franciji je navadno črnilo imenovano encre rouennaise, ki se napravi če se 750 delov modrega lesa, 35 delov galuna in 31 delov arabskega gumija skuha v primerni množini vode.

Št. 5806.

Razglas.

V smislu deželnega zakona s dné 17. junija 1870., šte. 21. dež. zak., o varstvu zemljiških pridelkov proti škodi gosenic, hroščev in drugih škodljivih mrčesov, naročam vsem posestnikom, uživalcem in najemnikom zemljišč v ozemlji mestne občine ljubljanske, da jim je

do 15. aprila letos

svoje sadno in lepšalno drevje, grmovje, seči, lesene vrtné plotove in hišne stene na vrtih, na polji in na travnikih očistiti zaprednih gosenic, mrčesnih jajec in zapredkov (ličin), in sežgati ali kakor si bodi pokončati nabrana gosenčna gnjezda in jajca.

Prav tako je gosenice, ako se spomladi pokažejo na drevju, grmovju in rastlinji, kakor tudi zapredke pokončati kakor hitro mogoče a najdalje do 15. maja letos.

Kedar se drevesa, ki so jih napadle gosenice, posekajo, ali kedar se veje, ki so jih napadle gosenice, odsekajo, tedaj se taka drevesa oziroma take veje ne smejo pustiti v tem stanu ležati, ampak morajo se ali gosenice obrati od njih ali pa drevesa in veje precej sežgati.

Dalje morajo gori imenovane osebe hrošče, dokler letajo, od svojega sadnega in lepšalnega drevja, lepšalnih grmov in drevorednih dreves, potem od drevja ob gozdnih robéh v istih primerljajih, kjer je tega treba zaradi bližine, vsak dan, zlasti v zaranih urah otresati in pokončevati ali obračati kmetijstvu na korist.

Na polji se morajo črvi (podjedi, ogrci) pri oranji ali kopanji zemlje precej za plugom, motiko ali lopato pobirati in koj pokončati.

Če se bode kdo obotavljal, gori navedena opravila izvršiti do določenega časa, jih bode mestna občina dala izvršiti na njegove stroške, vrhu tega pa se mu bode naložila na korist občinske blagajnice globa od 1 do 10 goldinarjev, in če bi se to ponovilo, do 20 goldinarjev; kdor bi ne mogel plačati globe, bode kaznovan z zaporom od 12 ur do 4 dni.

V Ljubljani, dné 16. marca 1892.

Župan: Grasselli s. r.